

STUBOVI RAZVOJA

TRANSPORT

Srbija je zadržala u 2020. godini strateški položaj u regionu u svim vidovima transporta: drumskom, železničkom, vazдушnom i vodnom saobraćaju. Prethodne, kao i ove godine, nastavljeno je sa unapređenjem svih vidova transporta, ne samo u tehničkom smislu, već i u smislu zaključenja ugovora i pregovora sa izvršnim vlastima okolnih zemalja, kao i stranim investitorima. Tri glavne karakteristike stanja transporta u Republici Srbiji su održavanje postojeće infrastrukture, njena modernizacija i usaglašavanje sa evropskim standardima.

Međutim, izbijanje pandemije virusa COVID-19 nepovoljno je uticalo na razvoj transporta. Posebno je produženo vreme zadržavanja na graničnim prelazima. Inicijativa o uspostavljanju „zelenih koridora“ za sada je usmerena na vremenski period u kom postoji epidemija izazvana COVID-19, ali bi trebalo razmotriti nastavak podrške uspostavljenom sistemu i nakon stabilizacije trenutne situacije.

U drumskom transportu je ostvaren napredak usvajanjem regulative u oblasti opasnog tereta i transportnih licenci, dok je regulativa u vezi sa prevozom robe usklađena sa evropskim propisima. Železnički sektor je oblast u kojoj je potreba za modernizacijom najviša u ovom trenutku. Plovni putevi, takođe, nisu dovoljno iskorišćeni, kao ni njihov potencijal u kontekstu međunarodne povezanosti Srbije. Intermodalni oblik saobraćaja, sa tri delimično izgrađena terminala, je oblik transporta koji je tek u povoju. Dakle, i dalje su potrebne značajne investicije u saobraćajnu infrastrukturu da bi se iskoristili njihovi razvojni potencijali.

Savet stranih investitora je u ovoj oblasti dao šest preporuka za unapređenje stanja. Sa stanovišta hitnosti usvajanja predloženih preporuka, indeks prioriteta je 2.0 (od maksimalnih 3.0), što govori o potrebi kontinuiranog prilagođavanja transporta.

ENERGETIKA

Ovaj sektor obuhvata proizvodnju i prenos električne energije, tržište za obnovljive izvore energije i energetske efikasnost. Srbija je u potpunosti usvojila regulatorni okvir u skladu sa Trećim energetskim paketom EU i de iure je liberalizovala tržište električne energije.

Kod obnovljivih izvora energije novi paket uredbi za podsticanje proizvodnje i prodaje obnovljive energije još nije

usvojen. U oblasti energetske efikasnosti uspešno je dodeljeno više projekata poboljšanja energetske efikasnosti privatnim investitorima za javno osvetljenje širom Srbije, uz spremnost velikih gradova da rade na tome.

Konstatujemo da je ugovaranje snabdevanja energijom za domaćinstva i male potrošače počelo da funkcioniše, ali po regulisanim cenama koje se nisu menjale duže vreme. EPS je još uvek glavni snabdevač električnom energijom, iako postoji oko 60 registrovanih trgovaca na veliko. Na berzi električne energije SEEPEX povećao se broj članova sa 16 na 18.

U pogledu snabdevanja električnom energijom i efikasnošću njene upotrebe, COVID-19 nije imao neke posebno negativne uticaje. Međutim, nekoliko dana nakon proglašenja vanrednog stanja, EPS se pozvao na režim više sile prema ugovorima o kupovini električne energije (PPA) sa privilegovanim proizvođačima električne energije. Shodno tome, efekti PPA obustavljeni su tokom vanrednog stanja.

Savet stranih investitora je u ovoj oblasti dao osam preporuka za unapređenje stanja. Sa stanovišta hitnosti usvajanja predloženih preporuka, energetske sektora zahteva brze promene. Indeks prioriteta primene preporuka je 2.63. To dovodi energetske sektora u vrh sektora za neophodna poboljšanja u narednom periodu.

TELEKOMUNIKACIJE

Sinergija Vlade Republike Srbije i operatora elektronskih komunikacija obeležila je aktivnosti u 2020. godini, koja je bila uzrokovana pandemijom korona virusa. Rezultati ovih aktivnosti imali su pozitivan uticaj na kompletno društvo i privredu Republike Srbije jer su omogućili njihovo uspešno funkcionisanje u uslovima vanrednog stanja na teritoriji cele države. Operatori su podržali sve mere države i stavili sve svoje resurse na raspolaganje radi ostvarivanja opšteg interesa.

Važan momenat u uslovima vanrednog stanja bio je nagli skok domaćeg saobraćaja koji je prevazilazio postojeće kapacitete operatora, usled čega je jedan od glavnih prioriteta bio značajno investiranje u mrežu da bi se u što kraćem roku obezbedilo proširenje kapaciteta. U isto vreme, došlo je do drastičnog opadanja roming saobraćaja usled ograničenja kretanja ljudi van teritorije nacionalnih granica u čitavom svetu, što je imalo za posledicu smanjenje prihoda.

